

Examenul național de bacalaureat 2021

Proba E. a)

Limba și literatura română

Varianta 4

Filiera teoretică – Profilul umanist; Filiera vocațională – Profilul pedagogic

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I

(50 de puncte)

Citește următorul fragment:

Copilăria și adolescența lui Caragiale se caracterizează prin zburdălnicie, independentă [...]. Luca și Ecaterina au avut de luptat cu temperamentul rebel, greu de stăpânit al lui Iancu*. Ei au adoptat, în împrejurare, cea mai bună metodă, a îngăduinții relative, care dă rezultate mai bune decât constrângerea. [...] Dacă este adevărat că a absolvit și clasa a V-a secundară, probabil în capitală, lucrul arată că școlarul, chiar dacă se lăsa greu, nu era o fire cu totul neînfrânată. La moartea tatălui, însă, Iancu [...] începe a-și impune voința în fața văduvei. Strămutarea familiei la București este a doua biruință a tânărului voluntar*, înlesnită probabil de sfaturile rudelor bucureștene. Din acest moment, un fiu rău s-ar fi emancipat cu totul de obligațiile familiale, părăsindu-și mama și sora. Iancu s-a arătat vrednic de îndatoririle unui pretimpuriu șef de familie. De la vârsta generoasă a celor 18 ani, s-a purtat bărbătește, căutând să-și găsească mijloacele de întreținere pentru dânsul și ai lui. Ca suflor de al doilea și copist în trupa lui Pascaly, concesionară* a Teatrului Național din București, suficient retribuit, a putut face față nevoilor. Pentru Caragiale, datoria, credem noi, nu era atât un comandament etic, cât elanul afectiv al inimii. Iancu se simțea legat de ai lui organic, fără să-și bată capul cu principiile morale. La 20 de ani, cum îi încredințează mai târziu lui Vlahuță, este sănătos și robust și duce bine la tăvăleală*, în felurile îndeletniciri, muncind și alergând toată ziua și sfârșind cu lucrul de noapte al corectorului. Nu s-au păstrat scrisori de familie din vremea când Caragiale locuia, desigur, împreună cu Ecaterina și Lenci*. Numai când nevoile profesionale l-au despărțit de ele, le-a dat prilejul să-i scrie. Scrisorile datează din anii revizoratului său (1881 și următorii). Sunt mărturii impresionante, prin confirmarea calităților filiale. Femeile nu aveau alt sprijin decât în Iancu. Mai toate scrisorile rostesc mulțumiri calde pentru ajutoarele bănești, trimise neprecupețit. Din leafa modestă de revizor școlar, Caragiale găsește mijlocul să asigure mamei și surorii o viață așezată, chiria și întreținerea unei slujnice. [...] Mai în termen, mai cu întârziere, Iancu trimite cât i se cere. Niciuna din solicitările bănești nu rămâne nesatisfăcută. Ecaterina mulțumește în cuvinte mișcătoare: „Îți mulțumesc, dragă, de parale, că nu mă uiți niciodată, nici pe tine, dragu' mamei, să nu te uite Dumnezeu și tot binele din lume”. Sau: „Îți mulțumesc, scumpu' meu fiu, de toate, să trăiești, să-ți dea Dumnezeu toate fericirile”. Altă dată se minunează de activitatea rodnică a fiului ei: „Iancule dragă, scump și neprețuitu-meu fiu, te sărut dulce, dulce! Am priimit cu multă veselie epistola ta, împreună cu 70 lei noi. Domnul să-ți sporească în toată vremea, dragul meu copil! Dar activ ai fost, domnule, nu glumă, ce să zici, fă-mă, mamă, să-ți semăn.” Scrisoarea se încheie cu recomandările din care se vede că afecțiunea mamelor nu ține seamă de vârsta copiilor: „Iancule dragă, păzești-te de timpul ăsta, nu scoate flanela de pe tine că te-nșală vântul de primăvară”.

Șerban Cioculescu, *Viața lui I. L. Caragiale*

*Iancu – apelativ pentru I. L. Caragiale

*voluntar – care acționează din proprie inițiativă

*concesionar – care are dreptul de a utiliza anumite bunuri ale statului

*a (o) duce (sau ține) la tăvăleală – a fi rezistent la eforturi fizice

*Lenci – fiica Ecaterinei și a lui Luca, sora lui I. L. Caragiale

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat.

1. Indică sensul din text al secvenței *în toată vremea*. **6 puncte**
2. Menționează două dintre îndeletnicirile care îi asigură venituri tânărului I. L. Caragiale, utilizând informațiile din textul dat. **6 puncte**
3. Precizează principiul pe care părinții îl aplică în educarea lui Iancu, justificându-ți răspunsul cu o secvență semnificativă din textul dat. **6 puncte**
4. Explică motivul pentru care I. L. Caragiale ajunge să comunice prin scrisori cu mama și cu sora sa. **6 puncte**
5. Prezintă, în 30 – 50 de cuvinte, o trăsătură morală a lui I. L. Caragiale, așa cum reiese din textul dat. **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă greutățile vieții pot determina sau nu neglijarea responsabilităților față de familie, raportându-te atât la informațiile din fragmentul extras din volumul *Viața lui I. L. Caragiale* de Șerban Cioculescu, cât și la experiența personală sau culturală.

20 de puncte

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

– formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; 14 puncte

– utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea, încadrarea în numărul minim de cuvinte. 6 puncte

În vederea acordării punctajului, textul trebuie să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al II-lea

(10 puncte)

Comentează textul de mai jos, în minimum 50 de cuvinte, evidențiind relația dintre ideea poetică și mijloacele artistice.

Limpede vârtej în cerul nostru,
anii ca un stol ne însoțesc.
Fragede au fost potecile.
Acum privirea ta luminează înainte.
Ascultă cum îngână fântânile
cuvintele rămase din trecut.
Ce cuminte mâna ta pe umăr
în acest țarm cu singur drum,
unde vremea ne poartă ca un cântec de leagăn!

Ion Vinea, *Drum*

Notă

Pentru **conținut**, vei primi 6 puncte, iar pentru **redactare**, vei primi 4 puncte (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți *particularități de construcție a unui personaj dintr-o nuvelă studiată*.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

– prezentarea statutului social, psihologic, moral etc. al personajului ales;

– evidențierea unei trăsături a personajului ales, prin două episoade/secvențe comentate;

– analiza a două elemente de structură, de compoziție și/sau de limbaj ale nuvelei studiate, semnificative pentru construcția personajului ales (de exemplu: acțiune, conflict, modalități de caracterizare, relații temporale și spațiale, incipit, final, tehnici narrative, instanțe ale comunicării narrative, registre stilistice, limbaj etc.).

Notă

Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseu trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.